

Nowelizacja Ustawy – Prawo o miarach

– o jej skutkach mówi Maciej Dobieszewski,
wiceprezes GUM w rozmowie z Pawłem Bernaciakiem.

Nowelizacja Ustawy Prawo o miarach oraz Ustawy o województwie i administracji rządowej w województwie mocno reorganizuje struktury Głównego Urzędu Miar. Jak nowe przepisy wpłyną na współpracę GUM z przedsiębiorcami?

Nowelizacja Ustawy Prawo o miarach ma na celu rozszerzenie zakresu działań nałożonych na Prezesa GUM, służących rozwojowi innowacyjnej gospodarki poprzez prowadzenie prac badawczych i naukowych w celu szeroko

rozumianego wsparcia krajowego przemysłu. Nałożenie na GUM tych kluczowych, z punktu widzenia rozwoju innowacyjnego i konkurencyjnego przemysłu, zadań sprawi, że polskie przedsiębiorstwa zyskają partnera pod postacią instytucji, która poprzez formalny status krajowej instytucji metrologicznej, ale też realny potencjał infrastrukturalny i intelektualny, ma dostęp do unikatowej wiedzy technologicznej. GUM będzie zobligowany do dzielenia się swoim *know-how* z przemysłem, do odpowiadania na jego

zapotrzebowania i inicjowanie wspólnych projektów. Do tej pory działalność w powyższym zakresie, stanowiąca podstawowe zadania krajowych instytucji metrologicznych, była w GUM bardzo ograniczona, a w przypadku zadań z obszaru transferu technologii i współpracy z przedsiębiorstwami przemysłowymi – wręcz śladowa. Przedsiębiorcy zyskają zatem solidnego i niezawodnego partnera w dziedzinie technologii pomiarowych.

Ustawa powołuje też Radę ds. Metrologii. Jakie będą jej zadania?

Do zadań Rady Metrologii należy opiniowanie stanu i kierunków rozwoju krajowej metrologii, działalności merytorycznej administracji miar, strategicznego czteroletniego planu, oraz rocznych planów i sprawozdań. Obecnie przygotowywany jest projekt takiego czteroletniego planu na lata 2018-2021. Będzie on definiował zadania i cele dotyczące rozwoju metrologii w Polsce. W zamyśle ustawodawcy Rada powinna być podstawowym forum dyskusji i wymiany poglądów oraz organizacji i integracji środowiska zaangażowanego w zagadnienia metrologii. W jej skład będą wchodzić przedstawiciele szeroko rozumianych instytucji rządowych, przemysłu i nauki, w liczbie zapewniającej równowagę między tymi trzema środowiskami. W dialogu pomiędzy tymi środowiskami będą formułowane strategiczne kierunki działań GUM, który dotąd funkcjonował w dużej mierze w oderwaniu od problemów i potrzeb świata zewnętrznego, a aktywność ograniczał do rutynowego i mechanicznego realizowania zadań ustawowych. W celu nadania Radzie charakteru eksperckiego stawiane są wymagania dotyczące doświadczenia zawodowego i wiedzy o metrologii i zadaniach GUM dla kandydatów na jej członków. Rada Metrologii będzie zatem wsparciem dla Prezesa GUM w realizacji strategicznych zadań wspierających innowacyjny rozwój polskiej gospodarki.

Wyniki kontroli wskazują, że z roku na rok systematycznie spada liczba negatywnych zjawisk związanych z odmierzaniem paliw. Świadczy to o efektywności nadzoru czy wzrastającej świadomości użytkowników przyrządów pomiarowych? Czy planowane są zmiany w sposobach kontroli?

Spadek liczby negatywnych zjawisk związanych z odmierzaniem paliw jest w dużej mierze efektem skutecznego nadzoru służby miar nad tymi przyrządami pomiarowymi. Zgodnie z Zasadami sprawowania nadzoru przez Prezesa GUM nad przestrzeganiem ustaw: *Prawo o miarach, Prawo probiercze, o towarach paczkowanych i o systemie tachografów cyfrowych*, określa on w formie wytycznych główne obszary kontroli na kolejny rok i przekazuje dyrektorom okręgowych urzędów miar. Zgodnie z tymi wytycznymi kontrole kompleksowe odmierzaczy paliw ciekłych stanowią 25%, a odmierzaczy LPG 15% kontroli zaplanowanych na dany rok.

Kontrole kompleksowe polegają na sprawdzeniu właściwości metrologicznych przyrządów pomiarowych z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu, a zwłaszcza sprawdzenie, czy wyniki działania przyrządów pomiarowych mieszczą się w granicach błędów dopuszczalnych. Zaleca się, aby przyrządy pomiarowe kontrolowane były przynajmniej raz pomiędzy kolejnymi legalizacjami. Ten czynnik ma za zadanie wpłynąć na przekonanie użytkowników, że służba miar nie tylko sprawdza przyrządy pomiarowe w procesie legalizacji, ale również sprawuje realny oraz efektywny nadzór nad przyrządami pomiarowymi podlegającymi prawnej kontroli metrologicznej.

W tym miejscu należy również przypomnieć, że w związku z faktem, iż napływały do nas niepokojące sygnały dotyczące występowania nieprawidłowości na stacjach paliw, Prezes GUM Włodzimierz Lewandowski w lipcu 2016 r. wystosował pismo do dyrektorów okręgowych urzędów miar, w którym zalecił analizę planów kontroli na 2016 r. pod kątem prawdopodobieństwa wystąpienia nieprawidłowości. Chodziło o zwiększenie kontroli w obszarach związanych z obrotem paliwami, gdzie ryzyko nieprawidłowości jest duże. Zwrócono też uwagę, aby planując

kontrole stacji paliw, skoncentrować się na tych, które są najbardziej oddalone od siedziby danego okręgowego lub obwodowego urzędu miar; oraz wziąć pod uwagę okres, jaki upłynął od ostatniej kontroli, tak aby nie był zbyt długi. Zalecono także, aby w przypadku rażących nieprawidłowości bezwzględnie kierować sprawy do sądu. Natomiast w przypadku uzasadnionego podejrzenia lub stwierdzenia, że kontrolowany przyrząd podlegający prawnej kontroli metrologicznej nie spełnia wymagań, a zwłaszcza kiedy błędy przyrządu pomiarowego przekraczają granice błędów granicznych dopuszczalnych, należy konsekwentnie stosować instytucję wyłączenia tego przyrządu ze stosowania w celu zachowania go w niezmiennym stanie.

W tym miejscu należy również zwrócić uwagę na ostatnią nowelizację ustawy Prawo o miarach z czerwca br., w której w art. 26 dodano ust. 1a stanowiący, iż: „kto umyślnie użytkuje lub przechowuje w stanie gotowości do użycia przyrządy pomiarowe wycofane z użytkowania (...), lub umyślnie niszczy zabezpieczenia (...) – podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny do 10.000 zł”. Zmiana ta, poprzez wysokość kary, ma zapobiegać powstawaniu wykroczeń, a także wzmocnić w społeczeństwie poczucie sprawiedliwości. Dotychczasowe regulacje nie określały kar, jakie mogły spotkać nieuczciwego użytkownika przyrządu pomiarowego, który umyślnie niszczył nałożone zabezpieczenia. Niejednokrotnie niska sankcja za naruszenie przepisów stanowi co najmniej bierną zachętę do lekceważenia obowiązków wynikających z tych przepisów. Z praktyki kontrolnej wynika, że zagrożenie karą grzywny w postaci mandatu karnego jest dla kontrolowanych mało dolegliwe.

W obecnej sytuacji nie zachodzi potrzeba szczególnych zmian w sposobie prowadzenia kontroli odmierzaczy paliw ciekłych czy LPG. Analiza dokumentacji sprawozdawczej wpływającej do nas z okręgowych urzędów miar jednoznacznie wskazuje, że prowadzony przez polską służbę miar nadzór jest skuteczny i daje wymierne efekty w postaci systematycznego spadku nieprawidłowości w tym obszarze.

Nowelizacja ustawy Prawo o miarach, która weszła w życie w czerwcu br.,

wprowadza możliwość szerszego wykorzystania tzw. legalizacji statystycznej. Co to oznacza w praktyce?

Rozszerzono możliwość dokonywania takiej legalizacji. Dotychczas metoda ta mogła być stosowana wyłącznie przy legalizacji pierwotnej. Teraz będzie to możliwe także w przypadku legalizacji ponownej. Metoda ta polega na losowym pobraniu z każdej jednorodnej partii przyrządów pomiarowych próbki tych przyrządów i sprawdzeniu każdego egzemplarza przyrządu pomiarowego z pobranej próbki. Atutem są tu przede wszystkim duże oszczędności związane z kosztami legalizacji dla użytkowników przyrządów pomiarowych. Nie chodzi przy tym o oszczędności w zakresie bezpośrednich kosztów legalizacji, czyli opłat urzędowych za wydanie dowodu legalizacji, które pobierane są przez administrację miar – w tym obszarze sytuacja nie ulegnie zmianie. Metoda statystyczna pozwala natomiast znacząco ograniczyć ponoszone przez użytkowników przyrządów pomiarowych koszty pośrednie związane z legalizacją (np. demontaż, transport, przegląd i ponowny montaż przyrządu w miejscu jego użytkowania).

Stosowanie tej metody możliwe będzie jednak wyłącznie w przypadku przyrządów pomiarowych i w zakresie określonym w stosownym rozporządzeniu ministra właściwego do spraw gospodarki. Podstawowym warunkiem jest zapewnienie jednorodności partii przyrządów pomiarowych zgłaszanych do legalizacji. Niezbędna będzie również pogłębiona analiza parametrów przyrządów, tak aby przy wyznaczaniu wielkości próbki poddawanej badaniom zapewnić możliwie wysoki poziom ochrony interesów użytkowników końcowych, np. konsumentów energii elektrycznej, wody, paliw czy gazu. Przy legalizacji statystycznej nie sprawdza się wszystkich egzemplarzy przyrządu pomiarowego wchodzącego w skład danej, podlegającej legalizacji, partii, a tylko określoną próbkę, np. 50 przyrządów spośród tysiąca. Dlatego jej stosowanie wymaga najwyższej ostrożności i wrażliwości na takie kwestie jak ochrona praw konsumenta.

Dziękuję za rozmowę!